

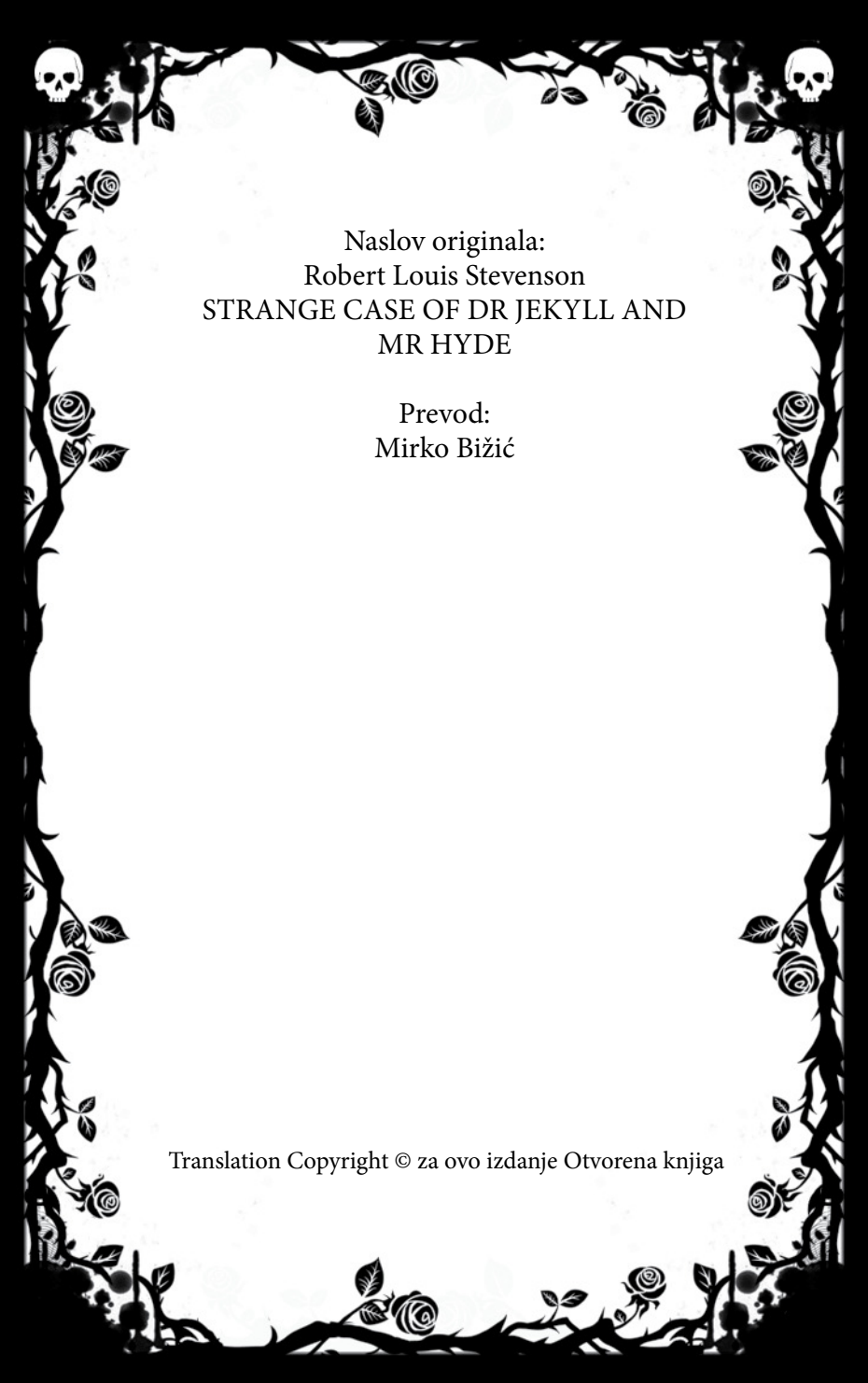
A decorative frame with a skull at the top center and a skull with crossed bones at the bottom center. Two skeletons wearing crowns and holding spears stand on either side of the text. The frame is ornate with scrollwork.

Robert L. Stivenson

**DR DŽEKIL
I GOSPODIN
HAJD**

Preveo sa engleskog
Mirko Bižić

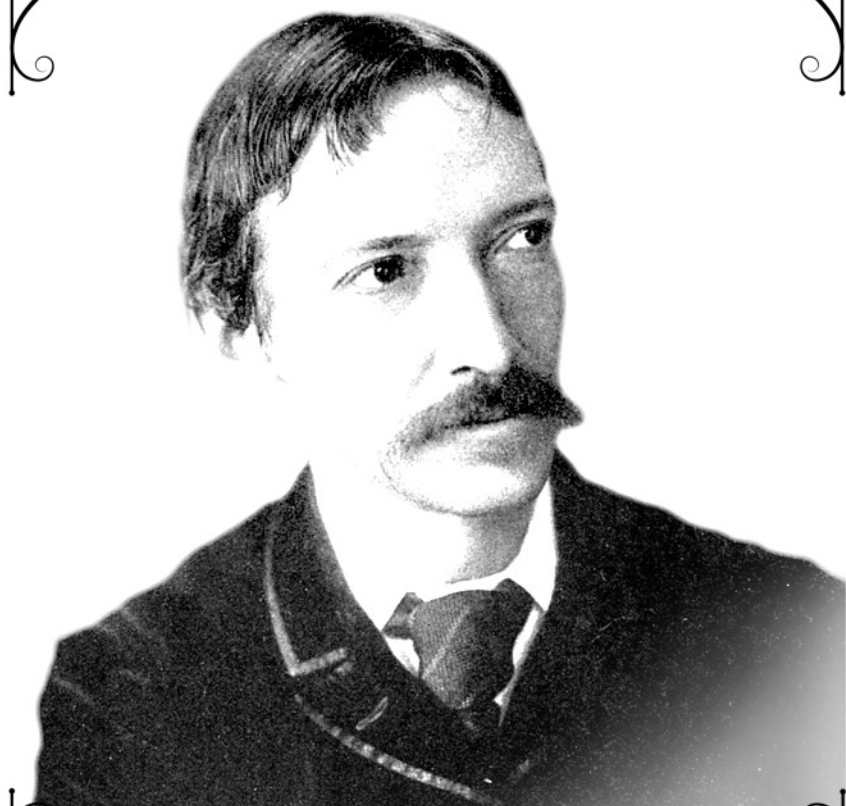
OTVORENA KNJIGA
BEOGRAD 2020.

A decorative border surrounds the page, featuring black silhouettes of roses and skulls on a white background. The roses are scattered throughout, while skulls are positioned at the top-left and top-right corners.

Naslov originala:
Robert Louis Stevenson
STRANGE CASE OF DR JEKYLL AND
MR HYDE

Prevod:
Mirko Bižić

Translation Copyright © za ovo izdanje Otvorena knjiga

ROBERT L. STIVENSON

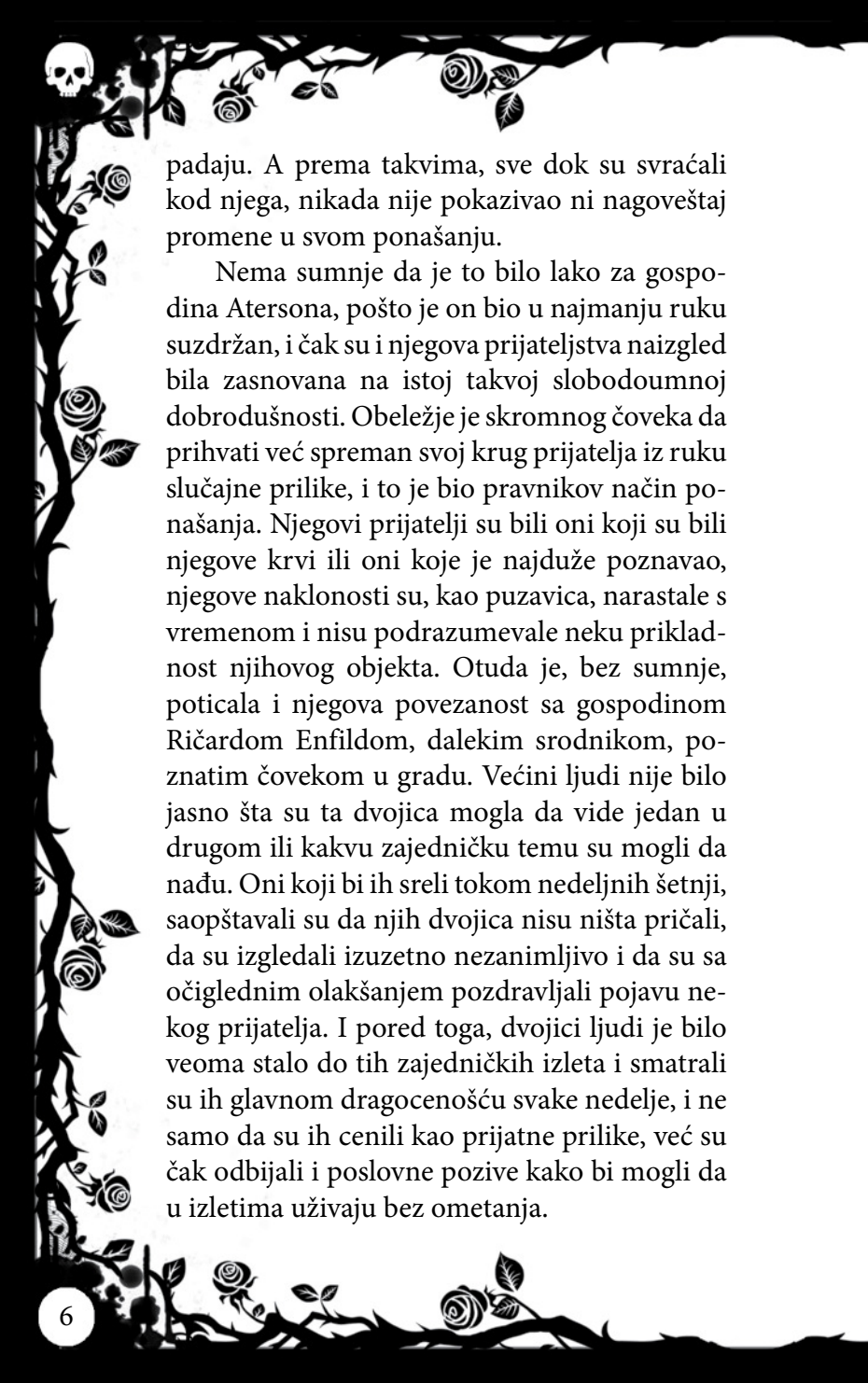

A decorative border surrounds the page, featuring black silhouettes of rose branches with leaves and flowers. In the top right corner, a skull is integrated into the design, appearing to be part of the thorny branch structure.

Priča o vratima

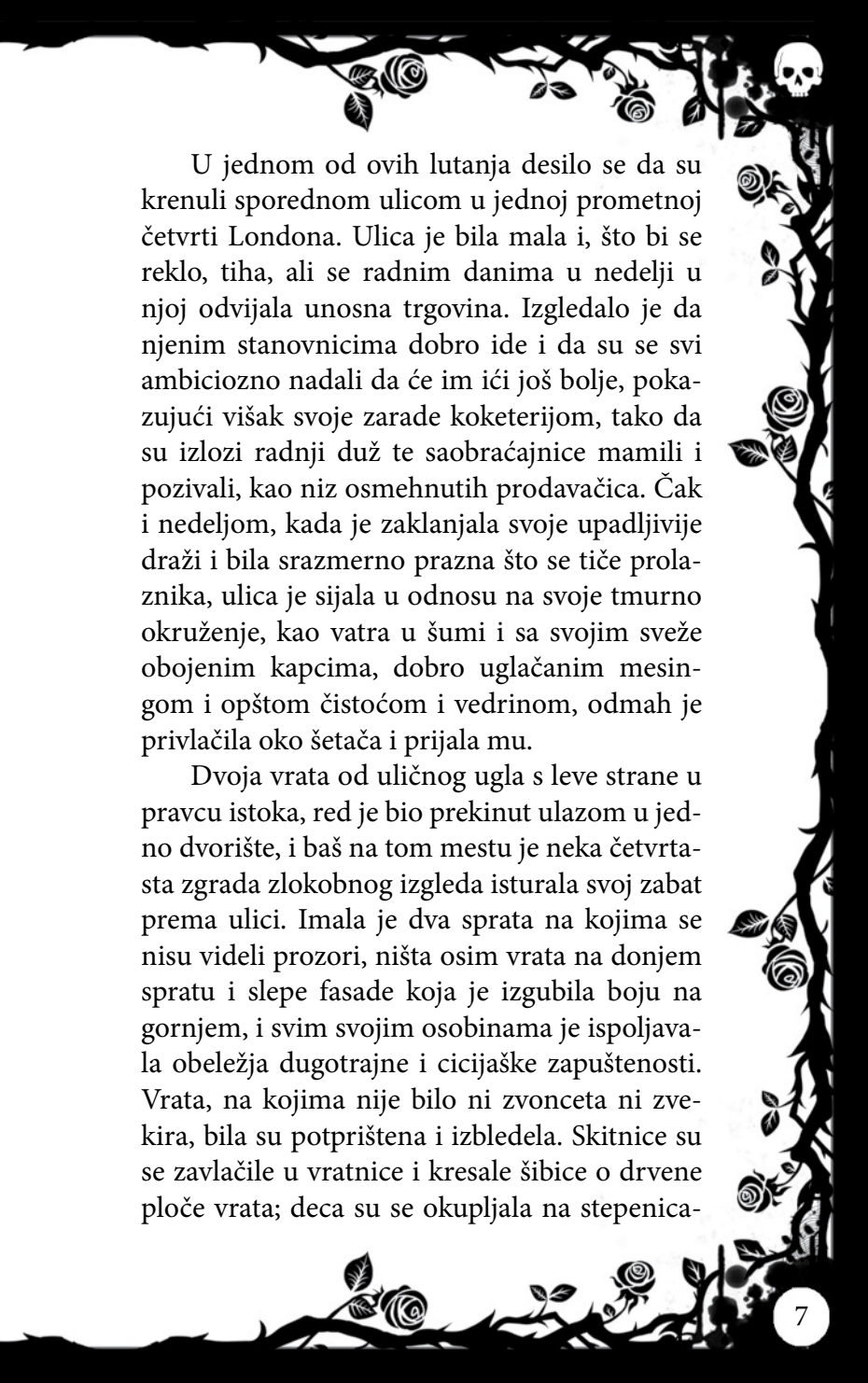
Gospodin Aterson, advokat, bio je čovek grubog lica koje se nikada nije razvedravalo u osmeh. Bio je hladan, suzdržan i stidljiv u govoru, nerazvijenih osećanja, mršav, dugačak, prašnjav, turoban, a ipak nekako mio. Na prijateljskim sastancima i kada je vino bilo po njegovom ukusu, iz njegovog oka sijala je neka izrazita humanost, nešto što zaista nije dopiralo u njegov govor, ali je govorilo ne samo onim tihim znacima na ljudskom licu posle večere, već, češće i glasnije, delima u njegovom životu. Bio je strog prema sebi i pio je džin kada je sam da potisne želju za vinom iz dobrih berbi; i mada je uživao u pozorištu, nije ušao ni u jedno već dvadeset godina. Ali bio je dokazano trpeljiv prema drugima, ponekad se čudeći, skoro sa zavišću, visokom pritisku i nadahnuću u njihovim postupcima, i u svakoj nuždi je bio sklon pre da pomogne nego da prekoreva.

– Imam sklonost prema Kainovoj jeresi – umeo je da kaže po starinski. – Puštam svog brata da ode đavolu po svojoj sopstvenoj volji. – S obzirom na ovakav karakter, često mu je bilo suđeno da bude poslednji ugledan poznanik i poslednji dobar uticaj u životima ljudi koji pro-

A decorative border at the top and bottom of the page features a black silhouette of a rose bush with several roses. In the top-left corner, a skull is integrated into the design, partially obscured by the branches.

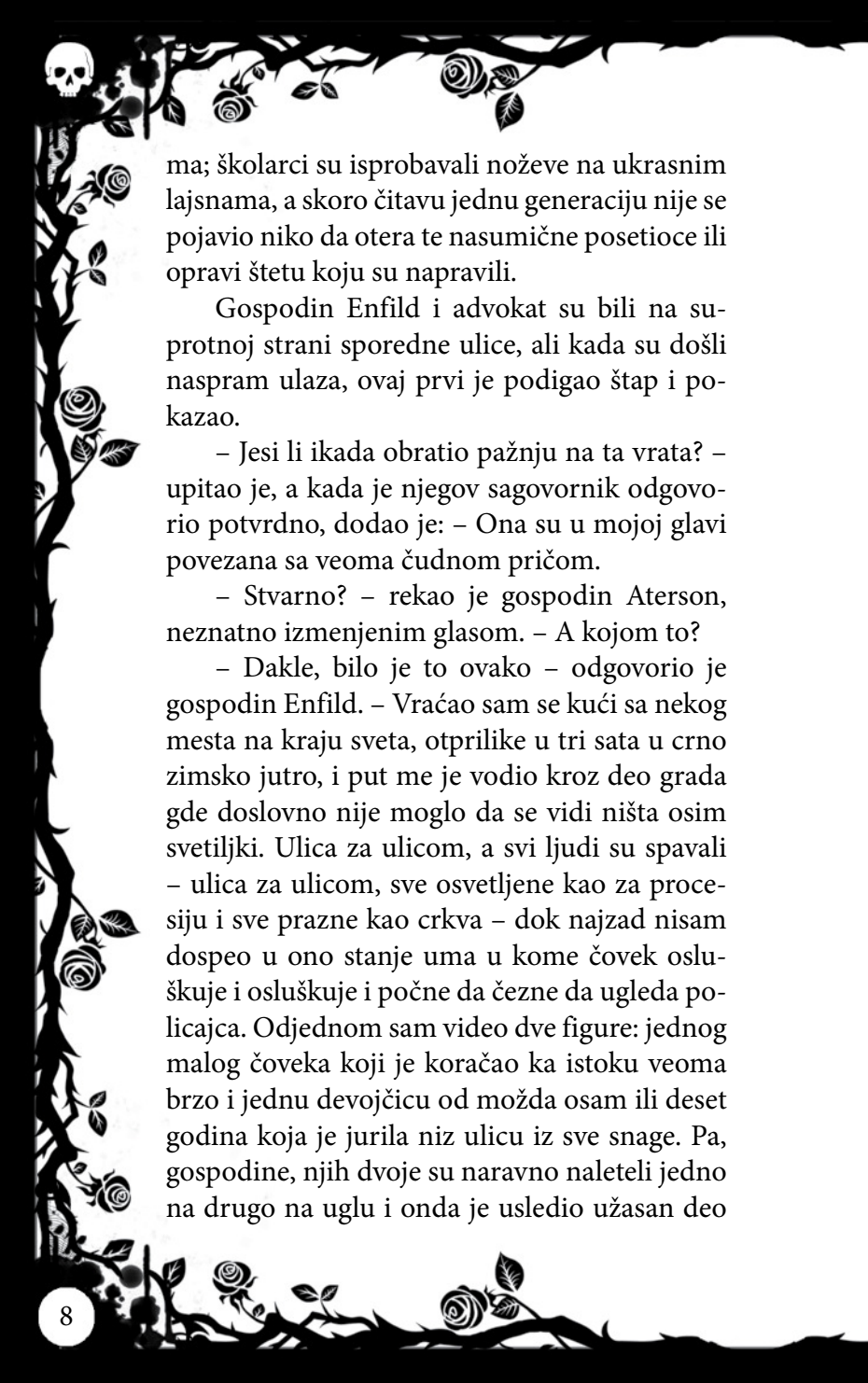
padaju. A prema takvima, sve dok su svraćali kod njega, nikada nije pokazivao ni nagoveštaj promene u svom ponašanju.

Nema sumnje da je to bilo lako za gospodina Atersona, pošto je on bio u najmanju ruku suzdržan, i čak su i njegova prijateljstva naizgled bila zasnovana na istoj takvoj slobodoumnoj dobrodušnosti. Obeležje je skromnog čoveka da prihvati već spreman svoj krug prijatelja iz ruku slučajne prilike, i to je bio pravnikov način ponašanja. Njegovi prijatelji su bili oni koji su bili njegove krvi ili oni koje je najduže poznao, njegove naklonosti su, kao puzavica, narastale s vremenom i nisu podrazumevale neku prikladnost njihovog objekta. Otuda je, bez sumnje, poticala i njegova povezanost sa gospodinom Ričardom Enfildom, dalekim srodnikom, poznatim čovekom u gradu. Većini ljudi nije bilo jasno šta su ta dvojica mogla da vide jedan u drugom ili kakvu zajedničku temu su mogli da nađu. Oni koji bi ih sreli tokom nedeljnih šetnji, saopštavali su da njih dvojica nisu ništa pričali, da su izgledali izuzetno nezanimljivo i da su sa očiglednim olakšanjem pozdravljali pojavu nekog prijatelja. I pored toga, dvojici ljudi je bilo veoma stalo do tih zajedničkih izleta i smatrali su ih glavnom dragocenošću svake nedelje, i ne samo da su ih cenili kao prijatne prilike, već su čak odbijali i poslovne pozive kako bi mogli da u izletima uživaju bez ometanja.

A decorative border runs along the top and right edges of the page. It features a dark, thorny branch with several roses in various stages of bloom. In the upper right corner, a small, white skull is visible, partially obscured by the branch. The overall style is gothic and macabre.

U jednom od ovih lutanja desilo se da su krenuli sporednom ulicom u jednoj prometnoj četvrti Londona. Ulica je bila mala i, što bi se reklo, tiha, ali se radnim danima u nedelji u njoj odvijala unosna trgovina. Izgledalo je da njenim stanovnicima dobro ide i da su se svi ambiciozno nadali da će im ići još bolje, pokazujući višak svoje zarade koketerijom, tako da su izlozi radnji duž te saobraćajnice mamili i pozivali, kao niz osmehnutih prodavačica. Čak i nedeljom, kada je zaklanjala svoje upadljivije draži i bila srazmerno prazna što se tiče prolaznika, ulica je sijala u odnosu na svoje tmurno okruženje, kao vatra u šumi i sa svojim sveže obojenim kopcima, dobro uglačanim mesingom i opštom čistoćom i vedrinom, odmah je privlačila oko šetača i prijala mu.

Dvoja vrata od uličnog ugla s leve strane u pravcu istoka, red je bio prekinut ulazom u jedno dvorište, i baš na tom mestu je neka četvrtasta zgrada zlokobnog izgleda isturala svoj zabat prema ulici. Imala je dva sprata na kojima se nisu videli prozori, ništa osim vrata na donjem spratu i slepe fasade koja je izgubila boju na gornjem, i svim svojim osobinama je ispoljavala obeležja dugotrajne i cicijaške zapuštenosti. Vrata, na kojima nije bilo ni zvonceta ni zvekira, bila su potprištena i izbledela. Skitnice su se zavlačile u vratnice i kresale šibice o drvene ploče vrata; deca su se okupljala na stepenica-

A decorative border runs along the top and left sides of the page. It features a black silhouette of a thorny branch with several roses and leaves. In the top-left corner, a small skull is integrated into the design.

ma; školarci su isprobavali noževe na ukrasnim lajsnama, a skoro čitavu jednu generaciju nije se pojavio niko da otera te nasumične posetioce ili opravi štetu koju su napravili.

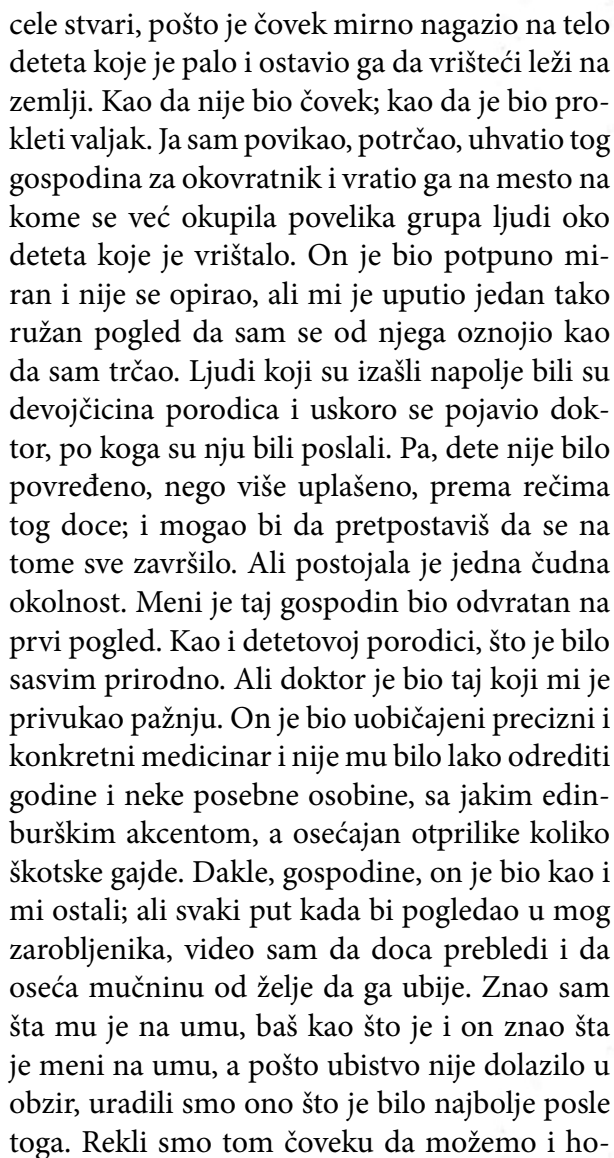
Gospodin Enfield i advokat su bili na suprotnoj strani sporedne ulice, ali kada su došli naspram ulaza, ovaj prvi je podigao štap i pokazao.

– Jesi li ikada obratio pažnju na ta vrata? – upitao je, a kada je njegov sagovornik odgovorio potvrdno, dodao je: – Ona su u mojoj glavi povezana sa veoma čudnom pričom.

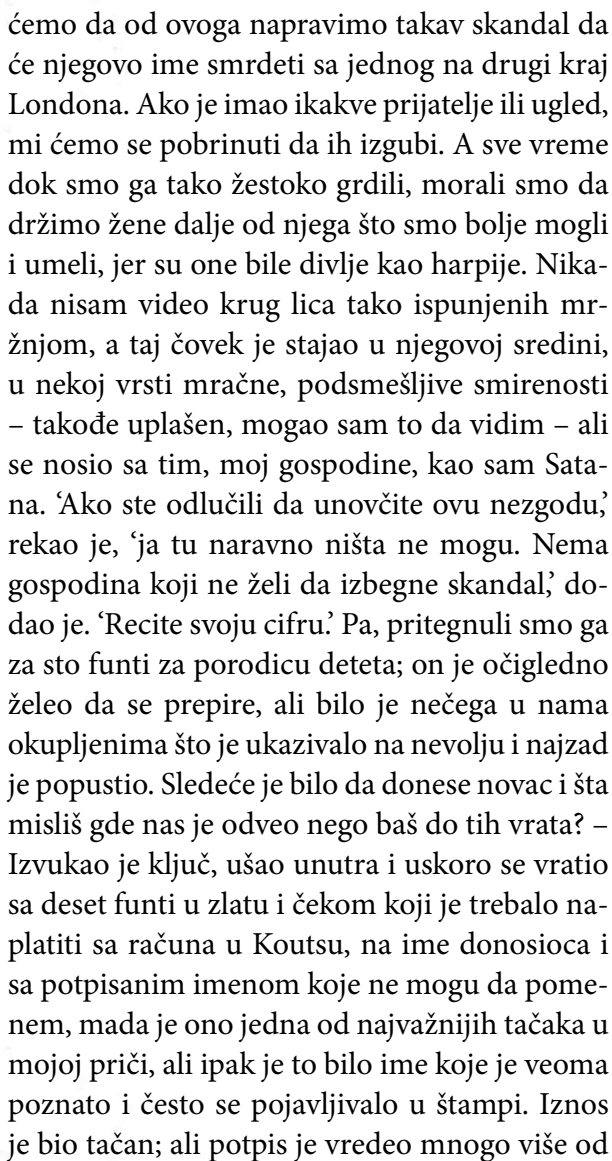
– Stvarno? – rekao je gospodin Aterson, neznatno izmenjenim glasom. – A kojom to?

– Dakle, bilo je to ovako – odgovorio je gospodin Enfield. – Vraćao sam se kući sa nekog mesta na kraju sveta, otprilike u tri sata u crno zimsko jutro, i put me je vodio kroz deo grada gde doslovno nije moglo da se vidi ništa osim svetiljki. Ulica za ulicom, a svi ljudi su spavali – ulica za ulicom, sve osvetljene kao za procesiju i sve prazne kao crkva – dok najzad nisam dospeo u ono stanje uma u kome čovek osluškuje i osluškuje i počne da čezne da ugleda policajca. Odjednom sam video dve figure: jednog malog čoveka koji je koračao ka istoku veoma brzo i jednu devojčicu od možda osam ili deset godina koja je jurila niz ulicu iz sve snage. Pa, gospodine, njih dvoje su naravno naleteli jedno na drugo na uglu i onda je usledio užasan deo

A decorative border runs along the top, bottom, and right edges of the page. It features black silhouettes of rose branches with leaves and flowers. In the top right corner, a skull is integrated into the design, appearing to be part of the thorny branch structure.

cele stvari, pošto je čovek mirno nagazio na telo deteta koje je palo i ostavio ga da vrišteći leži na zemlji. Kao da nije bio čovek; kao da je bio prokleti valjak. Ja sam povikao, potrčao, uhvatio tog gospodina za okovratnik i vratio ga na mesto na kome se već okupila povelika grupa ljudi oko deteta koje je vrištalo. On je bio potpuno miran i nije se opirao, ali mi je uputio jedan tako ružan pogled da sam se od njega oznojio kao da sam trčao. Ljudi koji su izašli napolje bili su devojčicina porodica i uskoro se pojavio doktor, po koga su nju bili poslali. Pa, dete nije bilo povređeno, nego više uplašeno, prema rečima tog doce; i mogao bi da pretpostaviš da se na tome sve završilo. Ali postojala je jedna čudna okolnost. Meni je taj gospodin bio odvratan na prvi pogled. Kao i detetovoj porodici, što je bilo sasvim prirodno. Ali doktor je bio taj koji mi je privukao pažnju. On je bio uobičajeni precizni i konkretni medicinar i nije mu bilo lako odrediti godine i neke posebne osobine, sa jakim edinburškim akcentom, a osećajan otprilike koliko škotske gajde. Dakle, gospodine, on je bio kao i mi ostali; ali svaki put kada bi pogledao u mog zarobljenika, video sam da doca prebledi i da oseća mučninu od želje da ga ubije. Znao sam šta mu je na umu, baš kao što je i on znao šta je meni na umu, a pošto ubistvo nije dolazilo u obzir, uradili smo ono što je bilo najbolje posle toga. Rekli smo tom čoveku da možemo i ho-

A decorative border surrounds the page, featuring a black silhouette of a rose bush with several roses and leaves. In the top-left corner, a skull is integrated into the design, appearing to be part of the branch. The border is thick and stylized, framing the central text.

ćemo da od ovoga napravimo takav skandal da će njegovo ime smrdeti sa jednog na drugi kraj Londona. Ako je imao ikakve prijatelje ili ugled, mi ćemo se pobrinuti da ih izgubi. A sve vreme dok smo ga tako žestoko grdili, morali smo da držimo žene dalje od njega što smo bolje mogli i umeli, jer su one bile divlje kao harpije. Nikada nisam video krug lica tako ispunjenih mržnjom, a taj čovek je stajao u njegovoj sredini, u nekoj vrsti mračne, podsmešljive smirenosti – takođe uplašen, mogao sam to da vidim – ali se nosio sa tim, moj gospodine, kao sam Sataka. ‘Ako ste odlučili da unovčite ovu nezgodu,’ rekao je, ‘ja tu naravno ništa ne mogu. Nema gospodina koji ne želi da izbegne skandal,’ dodao je. ‘Recite svoju cifru.’ Pa, pritegnuli smo ga za sto funti za porodicu deteta; on je očigledno želeo da se prepire, ali bilo je nečega u nama okupljenima što je ukazivalo na nevolju i najzad je popustio. Sledeće je bilo da donese novac i šta misliš gde nas je odveo nego baš do tih vrata? – Izvukao je ključ, ušao unutra i uskoro se vratio sa deset funti u zlatu i čekom koji je trebalo naplatiti sa računa u Koutsu, na ime donosioca i sa potpisanim imenom koje ne mogu da pomenem, mada je ono jedna od najvažnijih tačaka u mojoj priči, ali ipak je to bilo ime koje je veoma poznato i često se pojavljivalo u štampi. Iznos je bio tačan; ali potpis je vredeo mnogo više od